

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 10 października 2024 r.

KN-V.431.41.2024

Pan
Krzysztof Bondyra
Prezes Zarządu
Fundacji Społeczeństwo
i Gospodarka
ul. Fabryczna 5/25
61-524 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	Przedmiotem kontroli było spełnianie przez przedsiębiorstwo społeczne warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 2 oraz art. 5-10 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej ¹ , zwanej dalej „Ustawą”. Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 16 ust. 1 Ustawy oraz przepisów rozdziałów 2-5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ² . Kontrolą objęto okres od 16 lutego 2023 r., tj. od dnia uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego do 16 sierpnia 2024 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.
Jednostka kontrolowana	Fundacja Społeczeństwo i Gospodarka ³ , ul. Fabryczna 5/25, 61-524 Poznań, posiadająca status przedsiębiorstwa społecznego, zwana dalej „Fundacją” lub „przedsiębiorstwem społecznym”.
Kontrolerzy	Karolina Błaszak – specjalista z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 206/24 z 22 lipca 2024 r., Justyna Szymańska – starszy specjalista z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 206/24 z 22 lipca 2024 r., Joanna Nowak – inspektor wojewódzki z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 237/24 z 14 sierpnia 2024 r.,
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Kontrolę przeprowadzono w dniach od 26 lipca do 16 sierpnia 2024 r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Bondyra – Prezes Zarządu Fundacji.

(akta kontroli: str. 5, 15-21)

Na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie spełnianie przez Fundację Społeczeństwo i Gospodarka warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 2 oraz art. 5-10 Ustawy, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Ocenę uzasadnia:

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 113.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

³ Numer KRS: 0000415654.

- prowadzenie przez Fundację działalności odpłatnej pożytku publicznego, zgodnie z art. 3 Ustawy,
- prowadzenie przez Fundację działalności służącej rozwojowi lokalnemu i mającej na celu reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy,
- zapewnienie przez Fundację zatrudnienia, zgodnego z art. 5 ust. 1 i 2 Ustawy,
- posiadanie przez Fundację organu konsultacyjno-doradczego, zgodnie z art. 7 Ustawy,
- przestrzeganie przez Fundację, określonych w art. 8 Ustawy, zakazów w zakresie rozdysponowania majątku przedsiębiorstwa społecznego na rzecz podmiotów powiązanych,
- przestrzeganie przez Fundację, określonych w art. 9 Ustawy, ograniczeń w zakresie przeznaczenia zysku lub nadwyżki bilansowej przedsiębiorstwa społecznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Wojewoda Wielkopolski decyzją z 16 lutego 2023 r.⁴ przyznał Fundacji status przedsiębiorstwa społecznego. Fundacja została umieszczona w elektronicznym wykazie przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

(akta kontroli: str. 29-30)

Fundacja, w okresie objętym kontrolą, prowadziła działalność gospodarczą, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁵, co było zgodne z art. 3 ust. 2 Ustawy. Fundacja działała na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach⁶ oraz Statutu Fundacji⁷. Zgodnie z treścią Statutu cele Fundacji obejmowały m.in.: wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans w dostępie do nauki, rynku pracy, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym, aktywizację zawodową osób wykluczonych, rozwój umiejętności zawodowych jej członków, działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, działalność w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, działalność na rzecz ograniczania zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowania osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego. Z kolei w § 10 ust. 7 Statutu Fundacji określono, iż dochody z działalności gospodarczej Fundacji zostaną w całości przeznaczone na realizację jej celów statutowych.

(akta kontroli: str. 31-39)

W okresie objętym kontrolą Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, państwowa albo samorządowa osoba prawna nie posiadały nad Fundacją kontroli w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów⁸, co potwierdził w złożonym oświadczeniu Prezes Zarządu Fundacji i co było zgodne z zapisami art. 3 ust. 2 Ustawy.

(akta kontroli: str. 71-73)

W okresie objętym kontrolą Fundacja podejmowała szereg działań z zakresu integracji społecznej i zawodowej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyrazem tego były spotkania integracyjne organizowane przez Fundację, obejmujące warsztaty wewnętrzne w zakresie m. in. mentoringu, komunikacji interkulturowej i relacji społecznych. Warsztaty integracyjne dla pracowników przedsiębiorstwa społecznego obejmowały zagadnienia z zakresu integracji zawodowej, jak również możliwość nauki i pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach zrzeszających cechy rzemieślnicze w Wągrowcu, dla pracowników

⁴ Znak PS-V.8690.16.2023.6.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 236 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 166.

⁷ Obowiązującego od 16 lutego 2023 r.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 594 ze zm.

i ich rodzin, w tym dzieci w wieku szkolnym. Fundacja realizowała działania z zakresu doradztwa zawodowego oraz aktywizacji zawodowej cudzoziemców, pracowników z Ukrainy i ich rodzin. Problem, który miał być rozwiązany dotyczył braku efektywnego wsparcia edukacyjnego, które zapewnia wykluczenie społeczne w ramach kształcenia formalnego dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, szczególnie młodzieży z rodzin uchodźców wojennych. Te kategorie młodych ludzi napotykały na znaczące bariery w edukacji i integracji zawodowej, co prowadziło do marginalizacji społecznej i ekonomicznej. Ponadto przedmiotowe działania z zakresu reintegracji społecznej były realizowane na rzecz osób zatrudnionych w Fundacji. Przedmiotem działań reintegracyjnych było przedstawienie oferty aktywizacji zawodowej w ramach oferty zawodów rzemieślniczych.

(akta kontroli: str. 71-73, 212, 225)

Fundacja, w okresie objętym kontrolą, zatrudniała na podstawie umowy o pracę ogółem 17 osób w wymiarze ½ pełnego wymiaru czasu pracy w tym trzy osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, o których mowa w art. 2 ust. 6 lit. a, d oraz f, co wypełniało treść art. 5 ust 1 Ustawy. W Fundacji, w miesiącach objętych badaniem, tj. w marcu 2023 r., w grudniu 2023 r. oraz w lipcu 2024 r., 33% ogółu osób zatrudnionych stanowiły osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę. Każda z tych osób była zatrudniona w wymiarze ½ pełnego wymiaru czasu pracy. Powyższe było zgodne z treścią art. 5 ust 2 i 3 Ustawy. Dla żadnej z osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie społecznym, zagrożonej wykluczeniem społecznym, nie został udzielony instrument wsparcia, o którym mowa w art. 21 oraz art. 22 Ustawy.

(akta kontroli: str. 190-192, 218-220)

Przedsiębiorstwo społeczne, w okresie objętym kontrolą, posiadało organ konsultacyjno-doradczy – radę konsultacyjno-doradczą, powołany uchwałą nr 1 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Fundacji w sprawie powołania organu konsultacyjno-doradczego w myśl ustawy o ekonomii społecznej w dniu 2 stycznia 2023 r. Zgodnie z ww. uchwałą w skład rady wchodziły wszystkie osoby zatrudnione w Fundacji. Pierwsze spotkanie rady odbyło się 20 stycznia 2023 r. co potwierdzał sporządzony Protokół z posiedzenia organu konsultacyjno-doradczego. W posiedzeniu rady udział wzięło trzech pracowników Fundacji, a przedmiot spotkania obejmował:

- zapoznanie się z wynikami działalności Fundacji za ostatni rok: Organ konsultacyjno-doradczy przeglądał i omawiał wyniki działalności Fundacji. Po szczegółowej analizie, organ wyraził pozytywną opinię na temat efektywności i zgodności działań Fundacji z jej misją oraz celami statutowymi,
- opiniowanie regulaminu pracy, wynagrodzenia oraz zasad organizacji pracy: Organ konsultacyjno-doradczy dokonywał przeglądu aktualnego regulaminu pracy, wynagrodzenia oraz zasad organizacji pracy w Fundacji. Wszystkie te dokumenty zostały ocenione pozytywnie, podkreślając ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa pracy oraz dobrymi praktykami zarządzania zasobami ludzkimi,
- ocenę strategii działania Fundacji i propozycji działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej. Strategia działania Fundacji oraz zaproponowane inicjatywy mające na celu reintegrację społeczną i zawodową zostały dokładnie przeanalizowane. Organ konsultacyjno-doradczy wyraził pozytywną opinię na temat kierunku działań, uznając je za spójne z misją Fundacji i skuteczne w osiągnięciu założonych celów,
- wyrażanie opinii i przyjmowanie stanowisk w sprawach z zakresu ochrony pracowników: Omówiono kwestie dotyczące ochrony pracowników w Fundacji. Organ konsultacyjno-doradczy wyraził swoje stanowisko, podkreślając konieczność ciągłego monitorowania i doskonalenia polityk ochrony pracowników, aby zapewnić im odpowiednie warunki pracy i przestrzegania praw pracowniczych.

Kolejne spotkanie rady konsultacyjno-doradczej odbyło się 19 lutego 2024 r. przy udziale trzech pracowników Fundacji, a przedmiot spotkania był tożsamy z tym z 20 lutego 2023 r.

(akta kontroli: str. 40-42)

Przedsiębiorstwo społeczne, w okresie od 16 lutego 2023 r. do 26 lipca 2024 r., tj. do dnia rozpoczęcia kontroli, zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez Prezesa Zarządu Fundacji:

- nie udzielało pożyczek osobom prawnym organizacyjnie z nim powiązanim ani swoim członkom, członkom organów tego przedsiębiorstwa, osobom zatrudnionym w tym przedsiębiorstwie ani osobom, z którymi osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, ani nie zabezpieczało ich zobowiązań mieniem przedsiębiorstwa społecznego;
- nie przekazywało majątku na rzecz osób, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 Ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje nieodpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
- nie wykorzystywało majątku na rzecz osób, o których mowa w art. 8 pkt 1 Ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich;
- nie przeznaczało zysków albo nadwyżki bilansowej uzyskanych z wykonywanej działalności, o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej, do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i osób w nim zatrudnionych;
- nie dokonywało zakupu towarów lub usług od osób prawnych organizacyjnie z nim powiązanych lub podmiotów, w których uczestniczą osoby, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 Ustawy, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

(akta kontroli: str. 71-73)

IV. Stwierdzone nieprawidłowości.

1. Prezes Zarządu Fundacji sporządził i przekazał Wojewodzie Wielkopolskiemu roczne sprawozdanie przedsiębiorstwa społecznego za rok 2023 w dniu 8 maja 2024 r., tj. 37 dni po wyznaczonym terminie, co było niezgodne z art. 10 Ustawy, który stanowi, że przedsiębiorstwo społeczne sporządza roczne sprawozdanie i przekazuje je w formie elektronicznej wojewodzie właściwemu ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa społecznego w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za który jest składane to sprawozdanie.

(akta kontroli: str. 179-183)

W złożonych wyjaśnieniach Prezes Zarządu Fundacji przyznał, że przyczyną nieterminowego złożenia sprawozdania były problemy techniczne, które miały miejsce i dotyczyły nieznamości systemu informatycznego odpowiedzialnego za przesyłanie sprawozdań. Dodatkowo problemy organizacyjne obejmujące zmiany personalne w kluczowych stanowiskach utrudniły terminowe zakończenie procesu przygotowania dokumentacji. Prezes Zarządu Fundacji w złożonych wyjaśnieniach zapewnił również, że podjęto odpowiednie kroki, aby w przyszłości uniknąć podobnych opóźnień i zobowiązał się również do przestrzegania terminów składania sprawozdań w przyszłości, zgodnie z wymogami Ustawy.

(akta kontroli: str. 186)

2. Prezes Zarządu Fundacji w złożonym Wojewodzie Wielkopolskiemu sprawozdaniu za rok 2023 przekazał niezetelne dane, tj.:

- w pkt 13 sprawozdania podano, że liczba osób objętych działaniami reintegracyjnymi w ciągu roku ogółem to 42, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że takich osób było osiem, albowiem zgodnie z Instrukcją wypełniania rocznego

sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego⁹ w rubryce 13 należy podać sumę osób z punktu 14 i 15, czyli wszystkich pracowników, którzy zostali objęci poszczególnymi rodzajami działań reintegracyjnych, co oznacza, że jeśli pracownik był objęty kilkoma rodzajami wsparcia należy policzyć go kilka razy,

- w pkt 14 sprawozdania podano, że liczba osób, które brały udział w warsztatach umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji, kompetencji lub wiedzy to 10, liczba osób, które brały udział w szkoleniach umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji, kompetencji lub wiedzy to 10 oraz że liczba osób objęta poradnictwem zawodowym to 12, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji odnośnie każdego z wyżej wymienionych obszarów wynika, że takie osoby były dwie,

- w pkt 15 sprawozdania podano, że liczba osób korzystających z innych działań w zakresie reintegracji społecznej to 10, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba osób korzystających z innych działań w zakresie reintegracji społecznej wynosiła dwa,

- w pkt 16 sprawozdania podano, że liczba osób, które uzyskały nowe kompetencje to 10, liczba osób które nabyły nowe umiejętności lub podwyższyły swoje umiejętności to 10, liczba osób, które zdobyły wiedzę i umiejętności umożliwiające podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy i awans zawodowy to 10, a liczba osób które zdobyły wiedzę i umiejętności pozwalające na pełnienie ról społecznych w miejscu pracy zamieszkania lub pobytu to 10, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji odnośnie każdego z wyżej wymienionych obszarów wynika, że takie osoby były dwie,

- w pkt 17 sprawozdania podano, że:

a) liczba osób zatrudnionych ogółem to 13 (w tym 12 kobiet i jeden mężczyzna), natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła trzy osoby (trzy kobiety),

b) liczba osób nowo zatrudnionych w roku sprawozdawczym ogółem to 11 (w tym 10 kobiet i jeden mężczyzna), natomiast ze zgromadzonej podczas kontroli dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła trzy osoby (trzy kobiety),

c) liczba osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę ogółem to 13, w tym w wymiarze $\frac{1}{2}$ pełnego czasu pracy, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła trzy osoby (trzy kobiety).

Zgodnie z Instrukcją wypełniania rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego w pkt 17, w rubryce nr 1-5 należy podać liczbę osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie społecznym według stanu na 31 grudnia roku sprawozdawczego (w podziale na płeć).

- w pkt 18 sprawozdania podano, że:

a) liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, zatrudnionych ogółem (stan na 31 grudnia) to trzy (w tym trzy kobiety), natomiast ze zgromadzonej dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła jeden (jedna kobieta),

b) liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, nowo zatrudnionych w roku sprawozdawczym ogółem to 10 (w tym 10 kobiet), natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła dwa (dwie kobiety),

c) liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę ogółem, w tym w wymiarze $\frac{1}{2}$ pełnego wymiaru czasu pracy, to 10, natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba ta wynosiła dwa,

d) liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, w podziale na charakter wykluczenia stan na 31 grudnia wynosiła trzy (w tym trzy osoby, którym został nadany status uchodźcy),

⁹ Opublikowaną na stronie internetowej Departamentu Ekonomii Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

natomiast ze zgromadzonej w trakcie kontroli dokumentacji wynika, że liczba tych osób to jeden (jedna osoba niepełnosprawna).

(akta kontroli: str. 179-183)

W złożonych wyjaśnieniach Prezes Zarządu Fundacji podał, że „wskazywane rozbieżności co do liczby osób objętych reintegracją społeczną zatrudnionych w Fundacji (...), a rocznym sprawozdaniem przedsiębiorstwa społecznego za rok 2023 odnośnie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym są wynikiem odmiennej interpretacji statusu UKR-Pesel. Konsekwentnie powyższe należy wskazać jako przyczynę rozbieżności powstałych pomiędzy danymi zawartymi w rocznym sprawozdaniu przedsiębiorstwa społecznego za rok 2023, a danymi faktycznymi (...):

- w pkt. 13 sprawozdania podano błędnie, że liczba osób objętych działaniami reintegracyjnymi w ciągu roku ogółem to 42, natomiast, były to dwie osoby (...),
- w pkt. 14 sprawozdania podano, że liczba osób korzystających z warsztatów umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji, kompetencji lub wiedzy to 10, liczba osób korzystających ze szkoleń umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji, kompetencji lub wiedzy to 10, zaś liczba osób objęta poradnictwem zawodowym to 12, a w pkt. 15 sprawozdania podano, że liczba osób korzystających z innych działań w zakresie reintegracji społecznej to 10, natomiast były to dwie zatrudnione osoby (...),
- w pkt. 16 sprawozdania podano, że łączna liczba osób, które uzyskały nowe kwalifikacje, kompetencje, umiejętności lub wiedzę to 40, natomiast były to dwie zatrudnione osoby (...),
- w pkt. 17 sprawozdania jako liczbę nowo zatrudnionych w roku sprawozdawczym ogółem podano 11 osób (w tym 10 kobiet), natomiast było to faktycznie 13 osób, co było wynikiem omyłki, a liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, nowo zatrudnionych w roku sprawozdawczym ogółem to dwa (dwie kobiety), liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem, w podziale na charakter wykluczenia stan na 31 grudnia wynosiła: jedną osobę (...) kobieta, osoba z niepełnosprawnością. Osoby ze statusem uchodźcy wojennego nie były zatrudnione, co podano z racji błędnej interpretacji. Jeżeli chodzi pkt. „osoby zagrożone wykluczeniem, os. niepełnosprawne” błędnie podano liczbę zero, a była zatrudniona Pani (...) z orzeczeniem o niepełnosprawności.”

(akta kontroli: str. 224-225)

IV. Zalecenia i wnioski.

Biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Przekazywanie rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego w terminie określonym w art. 10 ust. 1 Ustawy.
2. Sporządzenie i przekazanie do Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu korekty rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego za 2023 rok, zawierającego prawidłowe dane.

V. Pozostałe informacje.

Informację o sposobie wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynie ich niepodjęcia, należy przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Wojewoda Wielkopolski

Agata Sobczyk